

Сяргей Панізьнік: ПРЫ СВЯЧЭНЬНІ ПРЫСВЯЧЭНЬНЯЎ

(вэб-часопіс “Культура. Нацыя”, № 33, красавік 2024, 253-264, www.sakavik.net)

Анатацыя. Знакаміты беларускі паэт і актыўны аўтар часопіса “Культура. Нацыя” сп. С. Панізьнік прадстаўляе чытачам некалькі прысьвячэньняў сваім сябрам, блізкім і знакамітым людзям.

--***--

Усё, што прамаўляецца — пад сэрцам нараджаецца, пад Сонцам не губляецца!

*О, НАТХНЕНЬНЕ — ГЭТА СІЛА: ПАСТАРАЦЦА, ПАЗМАГАЦЦА, КАБ І СОНЦА
ПА ЗЯМЛІ ХАДЗІЛА, НАС ДА РАДАСЬЦІ ВАДЗІЛА!*

У наклоне Ваш Сяргей— сын Сцяпана Панізьніка з Прыдзвіння

*Збліжаем далягяды, злучаем рытмы сэрцаў.
Мы адзначаем сьвяты – сустрэчы спадкаемцаў.*

*А кожны наш Творца – прароца, за Волю Айчыны прамоўца.
О, Беларусі аконца прамеціца! Гляньце, суседзі:
Тут Веды магутнай сябрыны на беларускай планеце.*

Пры ўскалыхах адвечных званоў

Арсеню Сяргеевічу Лісу (4.02.1934—28.У.2018) - фалькларысту, літаратуразнаўцу, доктару філалагічных навук, выдаўцу кніг пра Б.Тарашкевіча, М. Шчакаціхіна, П. Сергіевіча, Я. Драздовіча...

*Вы, вечны вандроўнік, у руху!
Прысады жыцця – у фальклоры.
Хай Вётхава дасць Вам напругу,
а “Gloria viktis” у творы
Высакароднага духу!*

*(“Gloria viktis” – Слава пераможаным) (Кніга А.С. Ліса была выдадзена ў 2008 г.)
3-4.02.2018*

- *** -

Іскрыстаму ў лаўрах **Івану Цярэнцьевічу Бурсаву** (19.XII.1927, Клімавічы – 12.XI.2019, Масква) – паэту, празаіку, перакладчыку на рускую мову вершаў А. Астрэйкі, П.Броўкі, Р.Барадуліна, Г. Бураўкіна, У. Караткевіча, Д. Бічэль-Загнетавай, Я. Янішчыц, Л.Геніюш, В. Зуёнка, Е. Лось, К. Цвіркі, А. Пысіна, С. Панізьніка...

*На лірычным палатне - там, дзе счэплены-прытулены
Караткевіч з Барадуліным, і Бураўкін, і Бічэль -
Іскры з Бурсавых вачэй... З урачыстасцю арганнай
да любімых землякоў...
Слава Слову Іаана! Лаўры сцэтычцы вясю!*

19.XI.2017

Яўгенія Анішчыц і Іван Бурсаў, Масква, 1969

- *** -

У багатым радаводзе. **Панізьнік Жанне** з Краснаярска.
Яе бацька Уладзімір быў сынам франтавіка Панізьніка Віктара Дзмітрыевіча, брата
майго бацькі Сцяпана.

*Разбегліся Панізьнікі па свеце, як па садзе.
Адны – на волі лісьцікі, другія – пры пасадзе.
І Полацак, Бігосава, Лявонпаль, Мёры, Дрыса
Нясуць да Бога босага Панізьнікаў абрысы.
Хай бачаць і завісьнікі ад радаводнай ленты:
Мы, сьмелыя Панізьнікі, яднаем кантыненты!*

1997

- *** -

“Усё, што прамаўляецца, тое і збываецца...”

Алена Масла, народжаная 14.IV.1967

Вёснам Алены Масла

*У Алены перамены? Тыя ж вёсны у Алены!
Выспелі пры азярыне. І ўжо вёслы з іх не ськіне
ані ў Сьвіслач, ні ў Дзвіну...
Веснавейцеся, Багіня! Асьвячайце ярыну!*

Алена Масла:

*Дарагі мой смарагдавы, яхантавы, брыльянтавы...
Не, проста жывы Чалавек з Вялізным Сэрцам!
Дзякую Вам!*

14.IV.2021

- *** -

Перасьпеў **Ніне Сяргееўне Дзявольскай**, народжанай 25.VI. 1937, паэтэсе, выкладчыцы, мастачцы, перакладчыцы вершаў беларускіх паэтаў на французскую мову.

Прысьвячэнне для сяброўкі слова Максіма Багдановіча:

*Перастварэньні – як бальзам дала Дзявольская-мадам.
Каб залагодзіць сэрца нам, яна з Масквы хадой удумнаю
Разгойдвала Еўропу тлумную.
Так праз натхнёны пераклад зноў Беларусь знайшла пасад.*

5.VI.2017

- *** -

На Шляху з Грэкаў у Варагі 23 сакавіка 1979 года ў в. Цінкаўцы Верхнядзвінскага р-на Віцебскай вобласці быў заснаваны мною літаратурна-этнаграфічны музей пад назвай “Хата бабкі Параскі на Шляху з Варагаў у Грэкі” - у гонар былой гаспадыні сядзібы **Параскі Іванаўны Белавус**, народжанай у в. Забалотцы пад Дзіснаю ў 1984 годзе. Яна стваральніца рушніка-абярэга з выявамі Берагіні (Вялікая Багіня Маці-Зямля-Карміцелька), Вясны-Лады (Вясны-Вяснянкі) – памяць русальляў з XI—XII стагоддзяў. Ідыяграма вады на рушніку – знак з эпохі неаліту.

Музей, якому пазней прысвоілі назву /Народны/, прымаў вельмі многа наведнікаў. Запомніліся госці з Украіны – паэтычныя львавяне Аксана Сенатовіч і Уладзімір Лучук. Уладзімір пакінуў запіс, які я пастараўся перакласці:

*“Шчасліва вяла нас доля з Лявонпальскага прыволля.
У хаце бабулькі Параскі пазналі мы промнікі ласкі.
Штовечара шчыра суседзі гасціліся ў нас на бядзе.
Гаспадару Сяргію сардэчна спявалі віцію:
- Хай з хаты бабулькі Параскі – узносяцца чары як з казкі!”*

Шыльда Аляксандра Аніськовіча на будынку ў Цінкаўцах

- *** -

“Мы промні зорнай службы” - так называлася прадмова кампазітара, народнага артыста Рэспублікі Беларусь, заслужанага дзеяча мастацтваў, кавалера ордэна Францыска Скарыны **Эдуарда Зарыцкага** да зборніка “Дабравест. Песні на словы Сяргея Панізьніка” (2006), дзе былі зьмешчаны на мае словы яго песні “Дом дружбы”, “Паднябесная песня”, “Горад-пабрацім”.

*Габой. Валторна. Пастараль. Капрычыю і канцэрціна.
Там фартэп’яна, тут – раяль... Зарыцкі – айсбергу плаціна.*

9.02.2010

- *** -

“І Сонца па зямлі хадзіла!”

Сястрыцы **Ніне Сцяпанаўне Панізьнік**, у замужастве Янсанэ - перакладчыцы латышскіх народных казак, твораў латышскіх пісьменнікаў:

1. Матыльда Езавітава “Кароткі агляд старадаўняй беларускай культуры і літаратуры”. Рыга, час. “Domas” (“Думкі”), №6-7. 1929 г. / Надрукаваны пераклад у кнізе “Крывіцкія руны”. Выпуск 2. Беларускі культурны мацярык у Латвіі. Мінск. “Кнігазбор”. 2017 г., ст. 179—202/.
2. Вілбертс Краснайс “Беларусы як адгалінаваньне латвійскага люду”. Латвійскі нацыянальны саюз моладзі. Рыга, 1938 г.
3. Саулцэрытэ Віесэ “Лета ў Рандэнэ (казка пра дзяцінства паэта)” (пра Яніса Райніса). “Liesma”, 1965.
4. Ніна Янсанэ пераклала асобныя творы Айі Лацэ, Андрыса Веянса... Дапамагала Мірдзе Абале (23.02.1923—24.02.2007) ў стварэньні “Беларуска-латышскага і латышска-беларускага слоўніка” (40 тысяч слоў). Юрмальская Ніна стварыла падрадкоўнікі вершаў Яніса Райніса, Валдыса Руі, Віктара Лівзэмніека, Петэраса Бруверыса, Пэтэрыса Зірнытыса, Мірдзы Кемпэ (усіх не пералічць), і мае пераклады іх былі зьмешчаны ў зборніку Сяргея Панізьніка (Папара) “Сустрэча роднасных сусветаў” (1997). Сястра пакінула лірычныя ўспаміны пра айчынную зямлю, дзе “Сонца па зямлі хадзіла...”

... Сястра, зажурынка мая,

І мне ты кладачкі масьціла...

Вясной пакормім салаўя,

Каб Сонца па зямлі хадзіла!

Я з сястрой Нінай і яе мужам Вітальдам. Лявонпаль

-- ***--

Трапяткому крылу **Быкава Васіля Уладзіміравіча** (19.УІ.1924 - 22.УІ.2003) прысвячаецца. Лічыўся загінуўшым 7.01.1941. Многа ганаровых званняў у Народнага пісьменьніка. Асабліва запамнілася сустрэча з ім у Гродна ў чэрвені 1969 года. З вершаў-прысвячэнняў і сёння праясьняюцца такія радкі:

Чую-чую: у звыклай буднасьці трапяткое крыло...І верыцца:

Не заснула ты, чуйнае сэрца, да прылётнай абуднасьці.

Пад завей не задыхнулася, не зьнямела яшчэ – і можа

Тою гулкаю быць Каложай, што над Нёманам нахінулася.

сьнежань 2022

-- ***--

“Свет шчодры. Свет мяне паўторыць...” - спадзяваўся з вялікай надзеяй Творца - **Караткевіч Уладзімір Сямёнавіч** (25.ХІ.1930 - 25.УІІ.1984) – паэт, празаік, драматург, публіцыст, перакладчык, сцэнарыст... А яго яшчэ называлі Дойлідам, Майстрам, Аратым, Сейбітам, Глыбакадумным...

Будзіцель змог нам перадаць

напор і моц для супраціву, -

каб – на краёчку – утрымаць

і вынесьці на сьвет Радзіму.

2014

У. Караткевіч.

Шарж Святланы Афанасьевай, дачкі Міхася Калініна. Дубулты, 7.12.1976

-- ***--

Фоталетапісец віншуе **Ірыну Францаўну Жарнасек** з Днём народзінаў 17.01.1953 года:

*Ад'язджае Каляда. Для Ірыны не бяда:
і Вадохрышча спаткае, сьвяты Юзаф прывітае.
Ну, а я не Лесасек. Вам даруначак – мой лек:
- Будзь шчаслівым, Творчы Век!*

17.01.2018

P.S.

- Спадару Сяргею Панізьніку трэба паставіць помнік яшчэ пры жыцці за мора
файных здымкаў. Фоталетапісец наш!

Ірына Жарнасек

Напярэймы:

*Паставіць помнік пры жыцці? Як будзе файна, не кажыце...
Мяне пастаўце лепш у жыце, каб мог я за снапом ісці
і нам усім быў для карысці. Хай Пан Грамніцы намалюе,
Святое ўспомніць Алялюя,
каб Радаўніцу мог знайсці
і Юр*е, Сёмуху, Ушэсьце...
Жыццё не помнікаў нашэсце...
Дзе я пайду, слуга дарог,
будзь пробліскам над абеліскам, Бог!
(Пан – уладар Прыроды) 11.XI.2018*

*У касцёле з Ірынай Жарнасек і Рыгорам Барадуліным
і яго вучань Сягей Папар (Асвея, Расіца)*

-- ***--

Чарадзею **Трусу Мікалаю Валянцінавічу**, народжанаму 21.XII.1969 года – славісту, літаратуразнаўцу, перакладчыку, кандыдату філалагічных навук, дацэнту...

*О, Мікола-Чарадзеі! Чары нам паднось часцей:
Беларусь – прыстол гасцей! Вы – філолаг-багацей,
Пераможца-грамацей. Зычыць Вам Славіст: - Ірдзей!
Будзь тэхнолагам падзей з поўнай кафедрай надзей!
Н а т а л я й с в я т л о м л ю д з е й!*

21.XI.2020

-- ***--

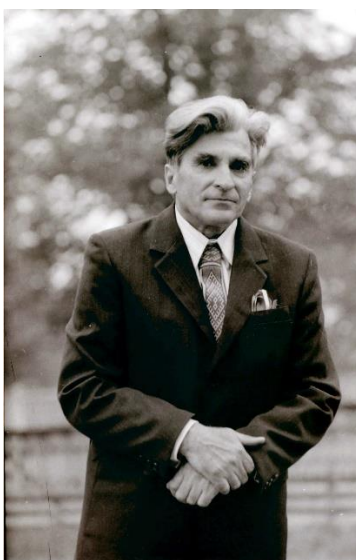
Мы гудзелі ў Гудзевічах Мастоўскага раёна на Гродзеншчыны ў маі 1984 года. На запрашэнне **Белакоза Алеся Мікалаевіча** – настаўніка, краязнаўца, музейзнаўца, які стварыў Гудзевіцкі дзяржаўны літаратурна-краязнаўчы музей, са мною разам з Мінска і Гродна прыбылі Васіль Вітка, Лідзія Ялоўчык, Георгі Тарасевіч, Данута Бічэль, Станіслаў Шушкевіч, Уладзімір Скарынкін, Марыя і Аляксей Пяткевічы, Генадзь Пашкоў, Віктар Супрунчук, Аляксандр Ліпень, Яўген Петрашкевіч, Апанас Цыхун... Былі ўражаны багаццем этнаграфічнай сядзібы: уразіў такі факт: у 11 залах музея было змешчана 12 тысяч экспанатаў... І сёння шаную дарагі падарунак - незвычайны гальштук, створаны ў сям’і незабыўнага Алеся Мікалаевіча Белакоза (11.XI.1928—1.XII.2016) з Гудзевічаў:

*Слова там на вусенках журкоча, гоіць і зачарствелы шрам.
Дзе вы, гуды?
Крочуць не на ўзбочча, а на шлях у выратавальны Храм?*

//Мой тэкст “Мы гудзелі ў Гудзевічах” змешчаны ў зб. “Абліччы сустрэчаў”.
Мінск. 2017 г. ст. 24—27.

Госьці Алеся Белакоза у Гудзевічах (май 1984)

Алесь Белакоз. Гудзевічы (1984)

-- ***--

*У скарбонку **Галіны Тычка**, народжанай 11.XI.1955 года—крытыку,
перакладчыку, літаратуразнаўцу...*

Паспаліты час – як міна, - толькі не ўзарвецца...

Дужае ў Галіны сэрца – у нястOME б'ецца.

Ведае: Навукі дзверца зачыніцца не павінна.

Вы – міёрская Ма-лі-на!

- Творчых скарбаў Вам, Галіна! 11.XI.2019

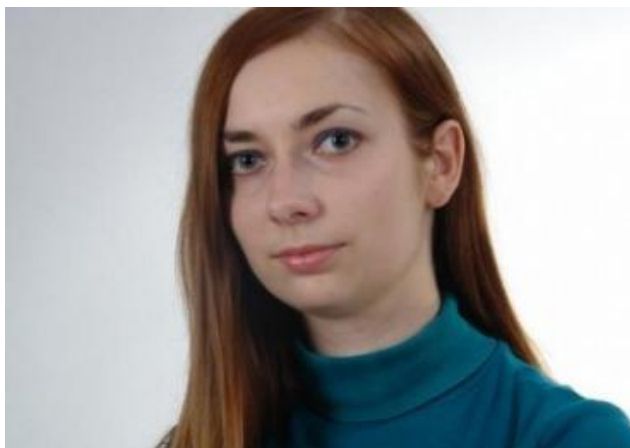
-- ***--

Беларусь – для ўсіх!

Для **Эвы Панізьнік-Бах**: нарадзілася 5.01.1988. Жыве ў Польшчы.

Для **Веранікі Панізьнік**: нарадзілася 9.02.1978. Жыве ў Канадзе.

*Будзе сёння і пасля, нібы той Скарыны бохан,
Беларусь для ўсіх пад Богам – Веры, Любасьці зямля.*

Эва Панізьнік, яе бацькі з Міёрскага раёна

-- ***--

- Нельга Мову скрасьці!

Аб гэтым турбаваўся стваральнік “Дзісенскага слоўніка” **Крыўко Мікалай Нілавіч** (16.У11.1949 – 7.Х11.2012).

*Узнесціся – не ўпасьці. Вярнуцца – не прапасьці.
І нельга Мову скрасьці: яна ў крыві гарыць!*

-- ***--

Кніжнаму плятагону **Міхасю Міхасевічу Казлоўскаму**, народжанаму 9.02.1960 – публіцысту, кразнаўцу, выдаўцу твораў Віктара Вальтара, Вольгі і Сяргея Сахаравых, Пятра Сакола, Валянціны Казлоўскай, з маім удзелам некалькіх выпускаў літаратурна-мастацкага выдання “Крывіцкія руны (Беларускі культурны мацярык у Латвіі”.

*Я ўдзячны! Служыць кніжнік для Памяці ганцом,
для вечнасьці – вянцом.
Хай будзе вербна, сьвечна у творах Міхася,
каб стала кнігай вечнай і Беларусь уся.*

22-23.IV.2016

*-- ***--*

*На крону Надзей мастака **Рыгора Фралова** (20.XI.1937 – 29.V.2012)*

*Ты жыў пад кронаю Надзей, для добрых слугаваў людзей.
Якуба Коласа палосы табой узняты на Нябёсы.
Таму тваёй душы натхненне нам засталося як маленне
з надзеяй: прыме Уладар тваёй Любоўі творчы дар.*

6.VI.2012

Максім Багдановіч — карціна Рыгора Фралова. Львоў, 1966

Сяргей Панізьнік. Сакавік 2024 года

Siarhei Paniznik: In Splendor of Dedications

(webzine “*Kultura.Natsyja*”, issue 33, April 2024, 253-264, www.sakavik.net)

Abstract. Belarusian poet and active author of the magazine "Culture. Nation" presents readers with several dedications to friends, relatives and famous people.

Сергей Панизник: В блеске посвящений

(вэб-журнал «*Культура. Нацыя*», № 33, апрель 2024, 253-264, www.sakavik.net)

Известный белорусский поэт и активный автор журнала «Культура. Нацыя» Сергей Панизник представляет читателям несколько посвящений своим друзьям, родственникам и известным людям.